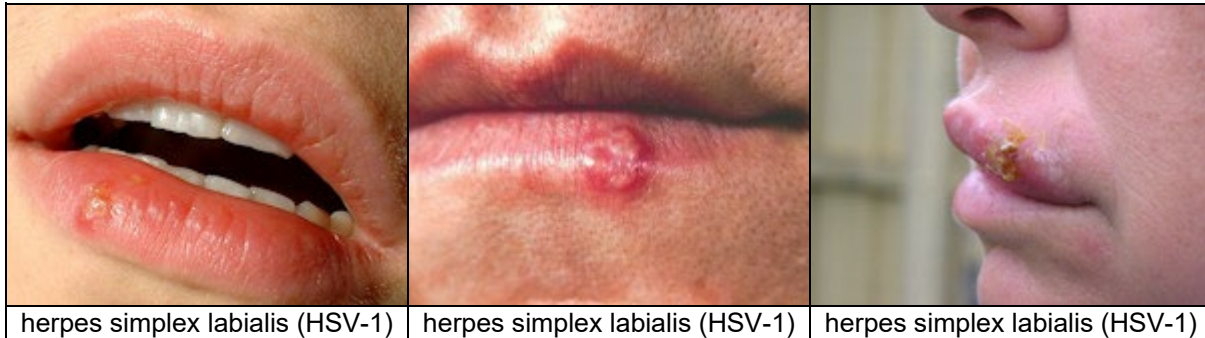

KOORTSLIP (HERPES INFECTIE OP DE LIP)

WAT IS EEN KOORTSLIP ?

Een koortslip is een infectie met het herpes simplex virus. Meestal ontstaat een blaasje op de lip, later overgaand in een pijnlijk zweertje. Het gaat vanzelf weer over, maar het is hinderlijk en kan ook steeds weer terugkomen.

Foto's: Metju12, CDC Atlanta, en Ben Tillman - Wikimedia (Creative Commons License 1.0 / 2.0).

HOE ONTSTAAT EEN KOORTSLIP ?

Een koortslip (ook wel koortsuitslag genoemd) wordt veroorzaakt door herpes simplex. Er zijn 2 verschillende typen herpes simplex virus: type 1 veroorzaakt de herpes aan de lippen en in het gezicht, type 2 veroorzaakt herpes op en rond de geslachtsorganen.

De meeste mensen met een koortslip hebben het herpes simplex virus type 1 al op jonge leeftijd voor het eerst opgelopen zonder daar iets van te merken, vaak al op de kleuterleeftijd (met dank aan zoenende oma's en tantes). Daarna verstopt het virus zich in slapende vorm in het lichaam. Het virus dringt binnen in de plaatselijke zenuwuiteinden en verplaatst zich via de zenuwbanen naar de bijbehorende zenuwknoop. In Nederland draagt 50-70% van de bevolking het virus bij zich. Onder bepaalde omstandigheden, meestal als men zich niet lekker voelt (bijvoorbeeld bij verkoudheid, of griep met koorts), steekt het virus de kop op en ontstaat een 'koortslip', of 'koortsuitslag'.

Het is dus niet zo dat u iedere keer weer een nieuwe infectie oploopt. U draagt het virus zelf bij u, en onder bepaalde omstandigheden komt het weer tevoorschijn. Hoe vaak dit gebeurt verschilt per persoon. Sommige personen die besmet zijn met het virus krijgen nooit een koortslip, sommigen 1 of 2 keer per jaar, en pechvogels elke maand.

WAT ZIJN DE VERSCHIJNSELEN ?

Herpes simplex type 1 kan in principe op elke plaats op het lichaam voorkomen, maar meestal zit het op de lippen of rond de mond. Ook wel eens in of op de neus. Er ontstaan eerst kleine blaasjes, die pijnlijk of branderig aanvoelen. Later drogen de blaasjes in tot korstjes, die na verloop van tijd spontaan afvallen. Het verloop van herpes aan de lippen is vaak zeer mild, maar soms zijn de pijnklachten hevig en ontstaan cosmetisch ontsierende huidafwijkingen.

HOE VERLOOPT DE EERSTE KEER EEN INFECTIE MET HERPES SIMPLEX ?

De eerste infectie gebeurt vaak al op jonge leeftijd, en verloopt meestal zonder klachten, zonder opgemerkt te worden. Men raakt geïnfecteerd via contact met mensen met een koortslip, na 3 tot 9 dagen kunnen verschijnselen ontstaan zoals ontstoken wangslimvlies, tandvlees, tong, of lippen, gezwollen lymfklieren, en soms algemene ziekteverschijnselen en koorts. Daarna nestelt het virus zich in de zenuwvezels. Later kan het virus door verschillende omstandigheden, waaronder koorts, zonlicht, menstruatie of stress opnieuw actief worden en zich vanuit de zenuwknoop naar het oorspronkelijk besmette gebied van de huid of het slijmvlies verplaatsen en daar opnieuw koortsuitslag veroorzaken.

HOE VINDT BESMETTING PLAATS ?

Besmetting vindt vooral plaats door direct contact met een drager van het virus. Besmetting is mogelijk via rechtstreeks huid- of slijmvliescontact (zoenen, seksueel contact), maar ook via bepaalde gebruiksvoorwerpen. Ook door aanraking van de herpesuitslag met de vingers kan het virus worden overgebracht.

HOE WORDT DE DIAGNOSE GESTELD ?

De diagnose van een HSV-infectie van huid en slijmvliesen wordt meestal gesteld op grond van hoe het er uit ziet (de aanwezige verschijnselen). Indien er twijfel is kan een kweek worden afgenomen.

HOE WORDT EEN KOORTSLIP BEHANDELD ?

Omdat een koortslip vanzelf weer overgaat is behandeling niet perse nodig. Er kan een antivirale crème (aciclovir crème, Zovirax) op worden aangebracht, dit is bij de drogist of apotheek te koop. Deze middelen zijn zonder recept verkrijgbaar, en ze worden niet meer vergoed. In ernstige gevallen, vaak bij patiënten met een gestoorde afweer, kunnen antivirale middelen in tabletvorm worden gegeven. Als de koortslip heel vaak terugkomt, bijvoorbeeld elke maand, dan kunnen deze antivirale middelen ook preventief gegeven worden, elke dag gedurende maanden. Ter camouflage van de zweertjes zijn speciale lip pleisters verkrijgbaar (Compeed).

HOE VOORKOM IK VERSPREIDING VAN HET VIRUS ?

Kom niet met de vingers aan herpes plekken, dus krab ook niet aan de korstjes. Wanneer een crème of zalf wordt aangebracht over herpes, gebruik dan bij voorkeur een wattenstaafje. Wanneer u cosmetica in het gelaat aanbrengt of verwijdert, vermijd dan elk contact met de herpes. Gebruik geen lipstick zolang er herpes op de lippen aanwezig is. Vermijd bij wassen elk contact tussen herpes en washandje of handdoek. Was na contact met herpes onmiddellijk uw handen.

HOE VOORKOM IK DAT ANDERE BESMET WORDEN ?

Wanneer u koortsuitslag aan de lippen heeft, houd dan toiletartikelen, eet- en drinkgerei strikt voor privé-gebruik. Zorg ervoor dat niemand anders ze gebruikt en was ze direct na gebruik goed af. Vermijd rechtstreeks contact met de lippen van anderen; vermijd bijvoorbeeld zoenen of het knuffelen van baby's. Blijf uit de buurt van zwangeren als u een koortslip hebt, vooral als de zwangere zelf nog nooit een koortslip heeft gehad. Pas ook op bij kinderen of volwassenen met atopisch eczeem. Bij atopisch eczeem kan het herpesvirus zich razendsnel over de hele huid verspreiden en overal zweertjes veroorzaken.

WAT ZIJN DE VOORUITZICHTEN ?

Wie eenmaal met het herpesvirus is besmet, draagt het virus levenslang bij zich. De meeste mensen hebben daar in het geheel geen last van. Bij sommigen wordt het virus af en toe actief, waardoor de klachten terugkomen. Bij een zeer kleine groep gebeurt dat zo vaak en zo hevig dat men daar echt last van heeft. Op den duur nemen de aanvallen echter ook bij die mensen in ernst en aantal af.